

Datum

4 oktober 2022

Bijlage 2 Bestaanszekerheid Zwolle: aanvullende maatregelen 2022-2023**1. Dienstverlening voor inwoners en ondernemers****Aanpak voor de komende tijd: 2022-2023**

Om ervoor te zorgen dat alle ondersteunende (inkomens) regelingen w.o. energietoeslag worden aangevraagd door de doelgroep die hier recht op heeft, wordt in het vierde kwartaal van 2022 extra ingezet op communicatie over de regelingen naar inwoners. Daarnaast wordt ingezet op communicatie naar ondernemers over de toegankelijkheid van het Rbz (Besluit bijstandsverlening zelfstandigen) en de additionele dienstverlening voor ondernemers.

Op dit moment is merkbaar dat inwoners en ondernemers veel financiële zorgen hebben en dat er veel vragen zijn over de energietoeslag. Deze vragen worden op dit moment beantwoord door het KCC. Met het oog op de hoge energietarieven die nu gelden en in veel gevallen vanaf 1 november verder worden verhoogd, worden meer vragen verwacht in de laatste maanden van 2022. De nadruk ligt op het te woord staan van inwoners (balie e/o telefonisch) door gemeentelijke medewerkers en op de continuering van de ondersteuning van sociaal raadsleden bij advies over financiële problemen, doorverwijzen naar passende hulp en het aanvragen van de energietoeslag en andere ondersteunende regelingen.

Met het Rijkspakket aan maatregelen voor koopkrachtreparatie in 2023, het prijsplafond energie en de energietoeslag die ook in 2023 verstrekt gaat worden, zal een deel van de inwoners geholpen zijn. Een (wellicht aanzienlijk) deel van inwoners houdt desondanks zorgen en vragen over hun huishoudplaatje. Het KCC zal in 2023 zorg blijven dragen voor de beantwoording van vragen gerelateerd aan energiearmoede en inkomensvoorzieningen.

Daarbij heeft de gemeente vanaf 1 januari 2023 een zorgplicht op grond van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV) om mensen die geen gebruik kunnen maken van digitale middelen passende ondersteuning te bieden in de dienstverlening. Gemeentelijke medewerkers en sociaal raadsleden zullen in deze behoefte voorzien.

Het structureel borgen van de vindbaarheid van c.q. bekendheid met bestaande inkomensvoorzieningen en ondersteuning van inwoners en ondernemers, vraagt om verdere stroomlijning van de communicatie over beschikbare voorzieningen waarbij het perspectief van de inwoner en ondernemer het uitgangspunt vormt. Een plan van aanpak om de vindbaarheid van c.q. bekendheid met bestaande inkomensvoorzieningen te vergroten, kan als onderdeel van het programma dienstverlening en toegankelijke stad worden voorbereid. Voor dit programma met een looptijd tot en met 2027 wordt een voorstel aan de gemeenteraad voorbereid in 2023. Centraal in het programma staan het versterken van de dienstverlening en passende ondersteuning voor mensen in kwetsbare posities.

Aanvullende aanpak Ondernemersdienstverlening

Het kabinet komt met een speciale subsidieregeling voor bedrijven die niet ontkomen aan een hoog energieverbruik, de Tegemoetkoming energiekosten-regeling (TEK), die ingaat op 1 april en met terugwerkende kracht naar 1 november. Een deel van het MKB krijgt een tijdelijk prijsplafond voor energieprijzen, waarvoor dezelfde regels gelden als voor huishoudens. Precieze invulling van TEK is nog onduidelijk en we weten niet of de regeling en het tijdelijk prijsplafond adequaat zullen zijn voor de ondernemers.

Datum

4 oktober 2022

Afgelopen jaren tijdens corona hebben we geleerd dat een Coördinatie Team Ondernemers goed heeft gewerkt om diverse disciplines in de organisatie en externe partijen als Regio Zwolle Brigade, Kennispoort, MKB, VNO-NCW, Horeca-NL etc te verbinden. De organisatie samen met andere stakeholders heeft hiermee wendbaar kunnen reageren op de situatie. Wanneer nodig zal dit team weer worden ingericht.

Daarnaast zal komende tijd meer worden ingezet op communicatie. Zo is de webpagina voor ondernemers op de site van Zwolle recentelijk aangepast en is hier aandacht aan gegeven in de nieuwsbrief inclusief verwijzing naar het Rijk, Rbz en Scan Vitaal Vooruit.

Voor de ondernemers speelt op dit moment dat vanaf 1 oktober de terugbetaling van de uitgestelde belastingheffing ten tijde van Corona plaatsvindt. Hier ligt een mogelijkheid om de stapeling van oplopende lasten voor hen te verkleinen.

De gemeente heeft een eigen bevoegdheid en enige speelruimte bij het verschaffen van een Bbz-uitkering, waardoor financiële steun aan ondernemers via deze uitkering een reële mogelijkheid is. We maken een verkenning wat mogelijk is en wanneer de kosten van de regeling in verhouding staan tot de baten. Hierbij dient in acht te worden genomen dat bijstandsverlening enkel aan ondernemers binnen het Bijstandsbesluit zelfstandigen kan worden gerealiseerd vanwege het Europese verbod op staatssteun. Daarnaast kan worden verduidelijkt dat een onderneming een beroep kan doen op de de-minimisverordening.

Nationaal noodfonds

Landelijk vindt overleg plaats over de ontwikkeling van een nationaal noodfonds. De ontwikkelingen rondom het vormen hiervan zijn op dit moment nog niet duidelijk. Een optie waarover nagedacht wordt, is om gemeenten een rol te laten spelen in de verificatie van identiteit en bewijsmateriaal van aanvragers.

2. Energiespoor in relatie tot bestaanszekerheid

Aanpak voor de komende tijd: 2022-2023

Met oog op het voortduren van de stijgende energieprijzen gaan we een aantal maatregelen treffen om financiële ademruimte te creëren van inwoners en ondernemers. Dit is in het verlengde van het initiatief Warm Thuis en het Zwolse isolatieprogramma, dat sinds de afgelopen maanden vorm begint te krijgen en in 2023 een belangrijke basis gaat bieden om alle woningen in Zwolle duurzaam te maken.

Voor inwoners kan het initiatief Warm Thuis worden uitgebreid om lagere energierekeningen bij meer huishoudens te realiseren. De verwachting is dat op dit moment – en zeker in de toekomst – de groep die aanspraak kan maken op de grote isolatiemaatregelen groter is/zal zijn dan op het moment rekening mee wordt gehouden in de uitvoering.

Met de 1 miljoen euro die genoemd is in het coalitieakkoord kunnen meer woningen met een lage energiekwaliteit worden geïsoleerd en kunnen meer energiecoaches en -klussers worden opgeleid om kleine maatregelen uit te voeren. Ook de middeninkomens kunnen hiermee (gedeeltelijk) geholpen worden. Door de samenwerking met woningcoöperaties te intensiveren, kunnen (sociale) huurhuizen in snel tempo worden verduurzaamd.

Datum

4 oktober 2022

Naast de input van financiële prikkels speelt de versterking van buurtinitiatieven een belangrijke rol in het bestrijden van energiearmoede via het energiespoor. Het concept van sociale besmetting staat immers centraal in de gemeentelijke inspanningen. De verwachting is dat de buurtinitiatieven door de uitrol van Warm Thuis in 2022 en het Zwolse isolatieprogramma in 2023 zich vanzelf zullen versterken. Met deze sterke basis kunnen inwoners in de toekomst beter worden bereikt. Online en offline communicatiecampagnes (zoals websites, mails, de krant en flyers) kunnen de initiatieven bovendien verder onder de aandacht brengen.

Voor ondernemers geldt dat zij hun bedrijven energiezuiniger kunnen maken door verduurzaming. Het Warm Thuis initiatief gaat een separaat isolatieprogramma voor ondernemers op te zetten. Een Coördinatie Team Ondernemers kan hierin een faciliterende rol spelen. In navolging van een regeling vanuit het Rijk voor ondernemingen – die op moment van schrijven nog niet is opgezet – kan Zwolle waar nodig de uitvoering van deze regeling op zich nemen.

3. Bestaanszekerheid en samenwerking met de sociale basis

Aanpak voor de komende tijd: 2022-2023

Samenwerking

De gemeente gaat op korte termijn een ronde te maken langs maatschappelijke instellingen en ondernemers in de stad om een beeld te krijgen van de situatie van deze partners en meer samenwerking te realiseren ofwel te verdiepen. Zwolle is een stad met een goede infrastructuur van maatschappelijke voorzieningen en de gemeente wil zich ervoor inzetten dat dit in tijden van financiële zorgen het geval blijft. In dit kader is een aantal partners in de stad geïdentificeerd, namelijk:

- Op Orde (samenwerking van Wijz, de Kern (sociale raadlieden), Humanitas en Voor elkaar Zwolle);
- Noodfonds;
- Voedselbank;
- Dierenvoedselbank;
- Commissie Gezamenlijke Kerkelijke noodfonds;
- Present;
- Travers;
- Verscheidene woningcorporaties (onder meer SZW, Openbaar belang en Delta Wonen);
- Beschermingsbewindvoerders;
- GGD (met betrekking tot vroegsignalering);
- de Werkgroep Welzijn en Levensbeschouwing Zwolle (WWL) (als verbindende facilitator tussen kwetsbare inwoners en politici);
- De Stadkamer (in verband met het IDO);
- Blauwvingerenergie;
- GBLT (in relatie tot de kwijschelding van belastingen).

Ook tot de Participatieraad wordt verdere toenadering gezocht, alhoewel we erop bedacht moeten zijn dat dit een intern adviesorgaan betreft. De bovenstaande lijst is niet uitputtend en wordt in de toekomst wellicht nog aangevuld.

Speciale aandacht gaat tevens uit naar een deel van de maatschappelijke voorzieningen, die onder druk zijn komen te staan door de inflatie en hoge energielasten. Dit betreft onder meer sportverenigingen, culturele accommodaties als musea en theaters en wijkgebouwen. Vooral de

Datum

4 oktober 2022

culturele voorzieningen zijn extra kwetsbaar vanwege het feit dat zij corona tot op heden niet te boven zijn gekomen. Door het recente besluit van het Rijk om het minimumloon met 13% te verhogen, krijgen zij bovendien te maken met extra personeelskosten.

Het is van belang juist deze voorzieningen de juiste ondersteuning te bieden om "overeind" te kunnen blijven staan. Maatschappelijk vastgoed dient immers als verzamelplek voor inwoners en gaat sociale uitsluiting en vereenzaming tegen. Met de hoge energierekening kunnen inwoners tevens besparen op de kosten door in maatschappelijke instellingen te verblijven; hier kunnen zij (vrijwel) gratis opwarmen, douchen en koffie drinken. We werken een regeling uit hoe we hen tegemoet kunnen komen in de toenemende kosten of in het nemen van duurzaamheidsmaatregelen.

Voedselbanken

Voedselbanken staan voor het tegengaan van verspilling van bruikbaar voedsel, door dit gratis te verstrekken aan personen en gezinnen - binnen haar gemeentelijke werkgebied - die niet in staat zijn hierin zelf voldoende te voorzien. De voedselbanken Nederland hebben recentelijk de bedragen om hiervan gebruik te maken verruimd. Als gemeente verstrekken we subsidies aan de voedselbank. In overleg met deze instellingen zouden we bij een grotere toestroom verkennen of wij meer ondersteuning kunnen bieden en samen kunnen optrekken in de communicatie.

Stichting Dierenvoedselbank Zwolle wil dat de huisdieren in Zwolle geen honger hebben en streeft ernaar om Zwolse minima dat steuntje in de rug te geven waardoor ze hun huisdieren weer zelfstandig kunnen verzorgen. De ondersteuning die geboden wordt moet tijdelijk van aard zijn. De stichting biedt tijdelijke hulp, cliënten zitten meestal in een traject waarin het uiteindelijke doel is om weer volledige zelfstandig en financieel gezond te leven. Ook hier kan in overleg gekeken worden, wat we voor elkaar kunnen betekenen, zodat de juiste mensen hiervan gebruik kunnen maken.

Jeugd

In het coalitieakkoord staat dat kinderen die in armoede opgroeien, een extra moeilijke start maken. Dat willen we voorkomen. Daarom willen we de inkomensgrens voor de Kindregeling verhogen van 110% naar 130% van het minimumloon. Dit voorstel wordt in december 2022 uitgebreid aan u voorgelegd. De uitbreiding van de doelgroep wordt gedekt door de ruimte in het bestaande armoedebudget.

In de Kindregeling staat het subsidiëren van schoolgerelateerde zaken en kunst en cultuur centraal. Met het voorstel komen meer kinderen in aanmerking voor de regeling en kunnen zij deelnemen als ieder ander kind. Ook de inkomensgrens voor vergoeding voor sportverenigingen zal worden opgehoogd naar 130% van het sociaal minimum.

De inkomensgrens voor kinderen die sporten via Stichting Jeugd Sportfonds onder de 12 jaar wordt tevens verhoogd vanaf 2023. Dit heeft een positief effect op de genoemde armoedeval van een paar met jonge kinderen bij een inkomen van 120% (MER 2022). Tenslotte verhogen we de leeftijdsgrens voor sporten via het Jeugd Sportfonds tot 23 jaar, wat aansluit bij wat in het coalitieakkoord staat. Voor jongeren in de leeftijd van 18 tot 23 jaar uit gezinnen met lage inkomens realiseren we indien nodig maatwerktrajecten, zodat ze niet tussen wal en schip raken. Er is reeds een begrotingsaanvraag ingediend om de uitbreiding van de subsidie aan Stichting Jeugd Sportfonds, die noodzakelijk is voor bovenstaande aanpassingen, te kunnen dekken.

De gemeente kan bovendien scholen ondersteunen in het verschaffen van ontbijt en lunch voor kinderen die door armoede onvoldoende (gezond) voedsel meekrijgen vanuit huis. Aangezien de

Datum

4 oktober 2022

langetermijnevolgen van armoede bij kinderen kan leiden tot onderontwikkeling en sociale uitsluiting, is het noodzakelijk om deze doelgroep de juiste ondersteuning te bieden. In overleg met scholen in kwetsbare wijken dient bepaald te worden hoe en wanneer dit initiatief invulling kan krijgen. Voor dit initiatief is overigens landelijk al 5 miljoen euro vrijgemaakt door minister Schouten; de capaciteit wordt via de Stichting Jeugdeducatiefonds per direct beschikbaar gesteld.

Op dit moment kunnen vijf scholen in Zwolle door hun samenwerking met Jeugdeducatiefonds gebruik gaan maken van het aanbod van ontbijt of lunch van Stichting Jeugdeducatiefonds. In ieder geval tot 31 januari 2023 kunnen zij hierop een beroep doen. Indien er nog ruimte is binnen het budget dat Jeugdeducatiefonds van SZW en OCW heeft gekregen kunnen ook andere scholen die niet bij hen zijn aangesloten, maar wel graag schoolontbijt/lunch willen organiseren op school, zich ook melden via info@jeugdeducatiefonds.nl. De gemeente kan hier op inspelen.

Naast de 5 miljoen euro voor het leveren van ontbijt en lunch aan scholen in kwetsbare wijken is landelijk nog 95 miljoen euro extra vrijgemaakt ter ondersteuning van deze scholen. De meest waarschijnlijke aanpak is dat deze gelden (gedeeltelijk) worden gebruikt voor het Experiment Rijke Schooldag. Dit initiatief richt zich al op scholen in wijken met relatief grote achterstanden en heeft aandacht voor brede talentontwikkeling, met aanvullende activiteiten op het gebied van sport, cultuur, cognitieve begeleiding en sociaal-emotionele ontwikkeling. Met scholen in het gebied Diezerpoort/Holtenbroek is Zwolle recent geselecteerd om zich aan te sluiten bij dit experiment. Als gemeente zetten we in op een grote deelname van scholen.

Energie-ondersteuning

Begin oktober is bekend geworden dat alle huishoudens een korting komende maanden krijgen op hun energierekening van €190,= per maand en dat vanaf 1 januari een prijsplafond wordt ingesteld waardoor huishoudens een lagere (hoge) energierekening krijgen van gemiddeld €208,= per maand. Daarnaast is met Prinsjesdag bekend gemaakt dat gemeenten in 2023 opnieuw een energietoeslag van € 1.300 mogen uitkeren.

Bovenstaande maatregelen zijn mogelijk nog niet voor alle huishoudens toereikend voor de energiekosten. Hoeveel huishoudens ondanks de maatregelen in de knel komen is nu nog niet duidelijk. In deze situaties kan, door middel van individuele bijzondere bijstand, maatwerk geboden worden.

Ter aanvulling op de huidige energietoeslag en het energieprijzplafond vanuit het Rijk onderzoeken we het verhogen van de grens waarop recht is op de energietoeslag in 2022 en de hoogte van de energietoeslag. In navolging van de gemeente Utrecht kan dit worden opgehoogd naar 150% van het sociaal minimum. Tot op heden geldt in Zwolle een grens van 130%; deze keuze sluit aan op het gevoerde minimabeleid.

Deze extra maatregel kan bij stijgende energieprijzen worden getroffen en betekent concreet een uitbreiding van de doelgroep met circa 2.700 huishoudens, wat neerkomt op extra kosten van €3.510.000. Deze berekening is gebaseerd op het toekennen van de volledige energietoeslag van 1300 euro; we verkennen de mogelijkheid om de toeslag gedeeltelijk toe te kennen.

Er bestaat een risico dat de doelgroep die de energietoeslag ontvangt de toeslag uitgeeft aan andere zaken dan waarvoor de regeling is bedoeld en dat zij op een later moment niet over voldoende financiën beschikken om de energierekening te betalen. Ook bestaat het risico dat door het (tijdelijk) verhoogde vermogen met het ontvangen van de energietoeslag (tijdelijk) geen recht bestaat op kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. Het streven is per 1 januari 2023 een verhoogde vermogensgrens te laten gelden. De organisatie maakt hiervoor een voorstel. Hierdoor komt de

Datum

4 oktober 2022

kwijtschelding van de gemeentelijk belastingen niet in gevaar indien een inwoner dit geld (tijdelijk) reserveert om bijvoorbeeld op een later tijdstip de energie-eindafrekening te betalen. Dat kost de gemeente circa 100.000 euro aan misgelopen belastingen.